

SCI-CONF.COM.UA

MODERN SCIENCE: TRENDS, CHALLENGES, SOLUTIONS

**PROCEEDINGS OF IV INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
NOVEMBER 13-15, 2025**

**LIVERPOOL
2025**

MODERN SCIENCE: TRENDS, CHALLENGES, SOLUTIONS

Proceedings of IV International Scientific and Practical Conference

Liverpool, United Kingdom

13-15 November 2025

Liverpool, United Kingdom

2025

UDC 001.1

The 4th International scientific and practical conference “Modern science: trends, challenges, solutions” (November 13-15, 2025) Cognum Publishing House, Liverpool, United Kingdom. 2025. 732 p.

ISBN 978-92-9472-191-4

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Modern science: trends, challenges, solutions. Proceedings of the 4th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. Liverpool, United Kingdom. 2025. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/iv-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-modern-science-trends-challenges-solutions-13-15-11-2025-liverpul-velikobritaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: liverpool@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2025 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2025 Cognum Publishing House ®

©2025 Authors of the articles

CULTUROLOGY

79. *Лись Д. А., Українчук О. Ю.* 511
БРЕНД ЯК МЕДІАТОР КУЛЬТУРНИХ СМИСЛІВ У
ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРИ

POLITICAL SCIENCES

80. *Біліченко В. В.* 522
ТАКТИКА ДІЙ БІЙЦЯ ПІД ЧАС НАДАННЯ ДОПОМОГИ ЗА
ПРОТОКОЛОМ MARCH
81. *Казляничук С.* 527
ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ МІСЬКОГО БРЕНДИНГУ НА
ЗАСАДАХ СПІВПРАЦІ ВЛАДИ ТА БІЗНЕСУ
82. *Лазько С. О.* 533
ЗРОСТАННЯ ПІДТРИМКИ УЛЬТРАПРАВІХ ПАРТІЙ У
ЄВРОПІ: ПРИЧИНИ, РИЗИКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ
83. *Паталаха В. Ф.* 541
ЗНАЧЕННЯ ГЕОПОЛІТИЧНОГО ЧИННИКА ДЛЯ
КОНСОЛІДАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

PHILOLOGICAL SCIENCES

84. *Bespalchuk I. I., Bratanych O. H.* 551
EXPLORING ENGLISH COMPUTER SLANG IN AI “PROMPT
ENGINEERING”: EFFICACY AND INTERPRETABILITY
85. *Bilak A.* 555
СИНОНІМІЯ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ
РІЗНОМАНІТНОСТІ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ ГНУЧКОСТІ
УЧНІВ
86. *Doroshenko V., Goncharenko S.* 559
SHIFTS OF LEXICAL UNITS INTO OTHER SEMANTIC GROUPS
IN THE ENGLISH LANGUAGE: MECHANISMS AND OUTCOMES
87. *Муzyn Т. О.* 564
LEXICO-SEMANTIC CHARACTERISTICS OF THE LEXEME
RIVER
88. *Shpak O.* 569
STRATEGIES OF PREPARATIONS FOR THE INTERNATIONAL
ENGLISH LANGUAGE TESTING
89. *Zhaboruke I. A., Mediana I. O.* 574
COMPARATIVE ANALYSIS OF CHARLES DICKENS’S NOVELS
AND METHODS OF TEACHING THEM IN LYCEUM CLASSES
(BASED ON “NICHOLAS NICKLEBY” AND “GREAT
EXPECTATIONS”)
90. *Бабій І. М., Боднар А. А.* 579
СТРУКТУРНО-ГРАМАТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОРІВНЯНЬ
У РОМАНІ «ЖІНЦІ МОЖНА ДОВІРЯТИ» МАРІЇ МАТІОС

**СТРУКТУРНО-ГРАМАТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОРІВНЯНЬ У
РОМАНІ «ЖІНЦІ МОЖНА ДОВІРЯТИ» МАРІЇ МАТІОС**

Бабій Ірина Михайлівна,

к.ф.н., доцент

Боднар Алла Андріївна,

Студентка

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна

Анотація: Стаття присвячена розгляду з формально-граматичного погляду основних типів порівняльних конструкцій у романі Марії Матіос «Жінці можна довіряти». У результаті здійсненого аналізу в тексті виявлено різні види компаративем: безсполучникові та сполучникові. З'ясовано, що найчастіше письменниця вживає порівняння із зображально-виражальною метою.

Ключові слова: порівняння, порівняльна конструкція, безсполучникові порівняння, сполучникові порівняння, компаративема, прикладки.

Дослідження лінгвостилістичних особливостей художнього тексту як смислової цілісності є одним із актуальних питань сучасного мовознавства. На думку Н. Лисенко, «художнє слово як матеріальний носій образності в літературі – явище поліфункційне: воно, крім комунікативної (спілкування між людьми (автор – читач), між народами і епохами) та загально мистецької функцій (пізнання об'єктивної дійсності), виконує ще й естетичну (засіб передачі естетично значущої інформації), світоглядну (формує світоглядні орієнтири особистості), художньо-концептуальну (митець оцінює реалії і явища дійсності, концептуалізуючи їх у художньому висловлюванні), суспільну (засіб вираження суспільної свідомості), визначаючи певні ціннісні орієнтири» [1, с. 336].

Порівняння – активний образний засіб зображення світу в художніх текстах. Компаративеми як зображувально-виражальний засіб художнього тексту, що слугує глибшому розумінню словесної палітри літературного твору, є одним з активно застосовуваних письменниками стилістичних прийомів творення образності літературного твору.

Багатоплановість та неоднозначність тлумачення компаративем як засобу формування індивідуального авторського стилю – предмет дослідження багатьох українських вчених. І. К. Кучеренко, М. І. Вихристюк, Л. В. Прокопчук, В. М. Вовк, Л. Ф. Присяжнюк, М. Ф. Алефіренко, А. М. Найда, Р. О. Христіанінова, Д. Х. Баранник, М. Я. Плющ, О. І. Марчук, Л. І. М'яснікіна, І. М. Бабій, Г. Я. Довженко, Л. В. Голоюх, М. С. Заборна, Н. П. Шаповалова та ін. дослідники вивчали порівняння з погляду семантики, граматичної структури, стилістичного оформлення, функційного навантаження.

Метою нашої роботи є дослідження особливостей ідіостилу сучасної української письменниці Марії Матіос через використання порівняльних конструкцій у художньому творі.

Об'єктом дослідження є текстова мовна палітра письменниці.

Предмет дослідження – безсполучникові та сполучникові порівняння в романі «Жінці можна довіряти».

Актуальність роботи полягає насамперед у новизні матеріалу дослідження – роман нещодавно вийшов із друку, тому ґрунтовний аналіз лінгвостилістики його тексту поки що відсутній; наукові спостереження над художніми ідіолеками українських письменників є перспективним напрямом мовознавчих розвідок.

У сучасній лінгвістиці порівняльні конструкції традиційно поділяють на безсполучникові і сполучникові. У романі «Жінці можна довіряти» виявлено численну групу сполучникових порівнянь, безсполучникові конструкції становлять значно меншу групу. Виявлені в романі *безсполучникові порівняльні моделі* виражені: прислівниками з конфіксами *по-...-и*: «хоч *по-турецьки* на підлозі будемо сидіти» [2, с. 14], гіперболічним за своєю природою *орудним*

порівняння: «Я все ще стою снопом» [2, с. 11], а також конструкціями з синсемантичним, валентно недостатнім словом – носієм, здебільшого, семантики сприйняття. Такі конструкції побудовані з використанням різних форм: а) прикметниково-прийменникової структури *схожий на*: «одна-єдина хмарка, *схожа на вітрильник*» [2, с. 89], б) дієслівно-прийменникової структури *скидатися на*: «засідання літературної студії...*скидалися на продовження лекцій*» [2, с. 100], в) лексем *нагадувати*: «деякі документи *нагадують примітивні методички для випускників допоміжних шкіл*» [2, с. 23], *здаватися*: «вона вам *здалася непривітною*» [2, с. 12], *відчувати*: «*відчуваю себе одночасно японською грушею для биття, сестрою-жалібницею і психоаналітиком*» [2, с. 355], *почувати(ся)*: «Він *почуває себе піддослідним кроликом*» [2, с. 138].

Прикладки «як другорядні члени речення виконують пояснювальну і уточнювальну семантико-стилістичні функції» [3, с. 214]. У романі «Жінці можна довіряти» численними є *безсполучникові порівняння*. оформлені *непоширеними прикладами*: «*стіл-«метелик»*» [2, с. 76], «*голос-гіпноз*» [2, с. 101], «*могила-склеп*» [2, с. 139], «*косарки-м'ясорубки*» [2, с. 141], «*очима-свердлами*» [2, с. 312]. Функціонування *відокремлених поширених прикладок* у романі не є частотним: «Ті сміливці...мають шанс нарватися на раптовий шпон *«концтабірної наглядачки»–комендантки*» [2, с. 117].

Сполучникові компаративні моделі можуть бути виражені словом, словосполученням, підрядним реченням. *Нерозгорнуті порівняння* в тексті роману найчастіше поєднуються сполучниками *як*: «І чого це Ніна, *як злодій*, висуває голову з кухні» [2, с. 275], «*вигрузили нас у степу, як худобу*» [2, с. 534], *мов*: «я вилетіла з магазину, *мов ужалена*» [2, с. 312], *ніби*: «і наші обійми не палкі – трохи невмілі, хапливі, сором'язливі – *ніби крадені*» [2, с. 120].

Розгорнуті порівняння належать до функціонально активних синтаксем у романі «Жінці можна довіряти». Найбільш використовуваним поєднувальним засобом при творенні таких компаративем є сполучник *як*: «в цих

грубих...валізах з великими залізними замками, як у старосвітських скринях, ...зберігається найцінніше наше віно» [2, с. 43], «його особистий страх перед вірогідністю ухвалення закону про відкриття архівів КГБ, як душевна задуха» [2, с. 358]. Письменниця активно вживає розгорнуті порівняння зі сполучником *мов*: «Василеві здається, що його, *мов японську грушу, ...гамселять*» [2, с. 215], «...перестрівши викладачку біля кінотеатру, я вхопилася за неї, *мов за рятівний круг*» [2, с. 312]. Кількість порівняльних конструкцій з іншими підрядними сполучниками менша, серед них найбільш частотні порівняння зі сполучником *ніби*: «мовчки зітхаємо, *ніби розсварені коханці*» [2, с. 515], *наче*: «бере, *наче з бездонної криниці, ці знання*» [2, с. 138], *нібито*: «орудувати ножами під час їжі робітничому класові, *нібито яким буржуям...не випадає*» [2, с. 65], *немов*: «з білим, *немов йорданський сніг, акуратно укладеним волоссям*» [2, с. 583].

У результаті здійсненого аналізу виявлено, що найбільш функціонально активними компаративемами в романі є складнопідрядні речення з підрядною порівняльною частиною у формі простого двоскладного повного чи неповного (з пропущеним підметом) речення. Найчастіше письменниця використовує як засоби граматичного зв'язку частин складнопідрядного порівняльного речення сполучники *як*: «ловлять його, *як ловлять діти сонячних зайчиків*» [2, с. 210], «Хочеться вмити лице і руки, *як після ненавмисного падіння в болото у час негоди*» [2, с. 414], *ніби*: «Сон не йшов, *ніби хто попідпирав повіки сірниками*» [2, с. 272], *нібито*: «Він говорив тихо, *нібито йому заважав біль у горлі*» [2, с. 68], *начебто*: «Крильчук обома руками тримає голову, *начебто вона викочується з пліч*» [2, с. 269], *мов*: «випатрана душа, *мов упіймана у сильце пташка, б'ється десь аж під стелею*» [2, с. 267], *мовби*: «міцно тримається за клямку вхідних дверей, *мовби остерігається впасти*» [2, с. 350], *наче*: «[вірші] з прихованою пристрастю, так, *наче він соромиться розкрити себе почуттями*» [2, с. 148], *неначе*: «Тонка синя жилка на скроні пульсує так, *неначе до неї під'єднана високовольтна лінія електропередач*» [2, с. 296].

Отже, спостереження над граматично-стилістичним розмаїттям

порівняльних конструкцій у романі «Жінці можна довіряти» засвідчує майстерне володіння Марії Матіос словесними засобами творення образності, що, безсумнівно, виявляє багатство ідіолекту письменниці та створює перспективу подальших досліджень її творчого стилю.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Лисенко Н. Специфіка художнього слова і його функціональні вияви в українській літературі. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*. 2012. С. 333-338.http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsev_2012_2012_45
2. Матіос М. Жінці можна довіряти. Роман. Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2024. 640 с.
3. Дудик П.С., Прокопчук Л.В. Синтаксис української мови: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 384 с.